

تهیه کننده: حمیدرضا ایرانی دبیر عربی ناحیه یک اردبیل
کانال تلگرامی درسنامه عربی

darsnamearabi

الدَّرْسُ الرَّابِعُ

درس چهارم

سَفِينَةُ الطُّلَّابِ

کشتی دانشجویان

darsnamearabi

فَقَدَ : از دست داد
 (مضارع : يَفْقِدُ) از دست می دهد
 مُحَاوَلَةٌ : تلاش کردن
 مَضَى : گذشت
 (مضارع : يَمْضِي) می گذرد
 مَطَرٌ : باران «جمع : أَمْطَارٌ»
 باران ها
 مُوَاصَلَةٌ : ادامه دادن
 جمع مکسر
 میاه : آبها «مفرد : ماء»
 نَبَاتَاتٌ : گیاهان «مفرد : نَبَات»
 نَزَلَ : پایین آمد (مضارع : يَنْزِلُ)
 پایین می آید
 وَقَعَ : اتفاق افتاد، افتاد
 وَ لَوْ : اگرچه (وَ لَوْ بِالصَّيْنِ :
 اگرچه در چین باشد).

جَامِعَةٌ : دانشگاه
 حَرْبٌ : جنگ «حَرْبِيَّةٌ : جنگی»
 دُخَانٌ : دود
 رَجَاءٌ : امید
 جمع مکسر
 ریاح : بادها «مفرد : ریح» باد
 جمع مکسر
 شَبَابٌ : جوانان «مفرد : شاب»
 دورهٔ جوانی
 صَرَخَ : فریاد زد (مضارع : يَصْرُخُ)
 فریاد می زند
 الصَّيْنُ : چین
 ظَهَرَ : آشکار شد (مضارع : يَظْهَرُ)
 آشکار می شود
 عَصَفَ : وزید
 (مضارع : يَعْصِفُ) می وزد
 فَرَجٌ : گشایش، رهایی از سختی

جمع مکسر
 أَبْحَاثٌ : پژوهشها
 «مفرد : بَحْثٌ»
 فعل ماضی احْتَرَقَ : آتش گرفت
 (مضارع : يَحْتَرِقُ) آتش می گیرد
 أَدَاءٌ : به جا آوردن، انجام دادن
 إِذٌ : آن گاه
 فعل ماضی أَصَابَ : برخورد کرد
 (مضارع : يُصِيبُ) برخورد می کند
 جمع مکسر
 أَفْرِقَةٌ : تیمها، گروهها
 «مفرد : فَرِيقٌ» تیم
 فعل ماضی انْكَسَرَ : شکسته شد
 (مضارع : يَنْكَسِرُ) شکسته می شود
 بَعْتَةٌ : ناگهان مترادف: فجأة

شکیبایی کلید گشایش است

الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ

وَقَعَتْ هَذِهِ الْحِكَايَةُ قَبْلَ أَرْبَعِينَ سَنَةً فِي بِلَادِ دَهَبَ اثْنَا عَشَرَ طَالِبًا مِنْ طُلَّابِ

این داستان چهل سال قبل در کشوری اتفاق افتاد

الْجَامِعَةِ مَعَ أَسْتَاذِهِمْ إِلَى سَفَرَةٍ عِلْمِيَّةٍ لِتَهْيِئَةِ

دانشگاه همراه استادشان برای گردش علمی جهت تهیه

أَبْحَاثٍ عَنِ الْأَسْمَاكِ؛ كَانَتْ مِيَاهُ الْبَحْرِ هَادِئَةً؛ فَحَاةٌ

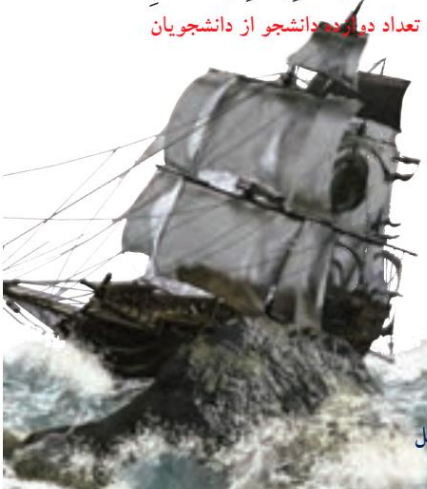
پژوهشهایی درباره ماهیها رفتند آب های دریا آرام بود؛ ناگهان

ظَهَرَ سَحَابٌ فِي السَّمَاءِ؛ ثُمَّ عَصَفَتْ رِيَا حٌ شَدِيدَةً

ابر سفیدی در آسمان آشکار شد سپس بادهای شدیدی وزید

وَ صَارَ الْبَحْرُ مَوْجًا. فَأَصَابَتْ سَفِينَتُهُمْ صَخْرَةً؛

دریا خروشان (مواج) شد پس کشتی آنها به سنگ بزرگی برخورد کرد

فَخَافُوا؛ السَّفِينَةُ انْكَسَرَتْ قَلِيلاً وَلَكِنَّهَا مَا عَرِقَتْ؛ عِنْدَمَا وَصَلُوا إِلَى جَزِيرَةٍ مَجْهُولَةٍ،
 پس ترسیدند؛ کشتی اندکی شکست ولی آن غرق نشد هنگامی که به جزیره نامعلومی رسیدند

فَرَحُوا كَثِيراً وَ شَكَرُوا رَبَّهُمْ وَ نَزَلُوا فِيهَا؛ مَضَى يَوْمَانِ؛ فَمَا وَجَدُوا أَحَدًا فِي الْجَزِيرَةِ
 بسیار خوشحال شدند و پروردگارش را شکر کردند و در آن پیاده شدند دو روز گذشت؛ و کسی را در جزیره نیافتند
 وَ مَا جَاءَ أَحَدٌ لِنَجَاتِهِمْ؛ قَالَ لَهُمُ الْأُسْتَاذُ:
 و کسی برای نجاتشان نیامد؛ استاد به آنها گفت:

«يَا سِبَابُ، عَلَيْكُمْ بِالْمُحَاوَلَةِ. اِسْمَعُوا كَلَامِي وَ اَعْمَلُوا بِهِ كَأَنَّهُ مَا حَدَّثَ شَيْءٌ.»
 ای جوانان، شما باید تلاش کنید. سخن مرا بشنوید و به آن عمل کنید مثل اینکه چیزی اتفاق نیافتاده است

عَلَيْكُمْ بِمُواصَلَةِ أبحاثِكُمْ.»
 شما باید به پژوهش هایتان ادامه دهید

ثُمَّ قَسَمَهُمْ إِلَى أَرْبَعَةِ أَفْرَقَةٍ وَ قَالَ لِلْفَرِيقِ الْأَوَّلِ:
 سپس آنها را به چهار گروه تقسیم کرد و به گروه اول گفت:

«يَا طُلَّابُ، اِنْحَثُوا عَنْ صَيْدٍ وَ اِجْمَعُوا الْحَطَبَ.»
 ای دانشجویان، دنبال شکار بگردید و هیزم جمع کنید

وَ قَالَ لِلْفَرِيقِ الثَّانِي: «يَا طَالِبَانِ، اِجْلِبَا بَعْضَ الْأَشْيَاءِ الضَّرُورِيَّةِ مِنَ السَّفِينَةِ.»
 و به گروه دوم گفت: ای دو دانشجو، برخی از چیزهای ضروری را از کشتی بیاورید

وَ قَالَ لِلْفَرِيقِ الثَّلَاثِ: «يَا طَالِبَاتُ، أُطْبِخْنَ طَعَامًا.»
 و به گروه سوم گفت: ای دانشجویان، غذا بپزید

وَ قَالَ لِلْفَرِيقِ الرَّابِعِ: «يَا طَالِبَتَانِ، اِبْحَثَا عَنْ مَوَادِّ غِذَائِيَّةٍ.»
 و به گروه چهارم گفت: ای دو دانشجو، دنبال مواد غذایی بگردید

ثُمَّ قَالَ لِلْجَمِيعِ: ﴿ اَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴾ « مَضَى أُسْبُوعٌ. فِي يَوْمٍ مِّنَ
 سپس به همه گفت: صبر کنید همانا خداوند با صبرکنندگان است یک هفته گذشت در روز از روزها

الْأَيَّامِ نَزَلَ مَطَرٌ شَدِيدٌ وَ أَصَابَتْ صَاعِقُهُ سَفِينَتَهُمْ فَاحْتَرَقَتْ. قَالَ الطُّلَّابُ: «لَا رَجَاءَ
 باران شدیدی وزید و صاعقه(اذرخش) به کشتیشان برخورد کرد و آتش گرفت دانشجویان گفتند: امیدی به نجات ما نیست

لِنَجَاتِنَا.» فَقَرَأَ الْأُسْتَاذُ هَذِهِ الْآيَةَ ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا ﴾.
 پس استاد این آیه را خواند: ای کسانی که ایمان آورده اید صبر کنید

حَزَنَ الطُّلَّابُ وَ قَالُوا: «فَقَدْنَا سَفِينَتَنَا.»
 دانشجویان ناراحت شدند و گفتند: کشتیمان را از دست دادیم

وَ بَعْدَ آدَاءِ الصَّلَاةِ وَ الدُّعَاءِ صَرَخَ أَحَدُهُمْ بَعْتَهُ:
 و بعد از انجام نماز و دعا ناکهان یکی از آنها فریاد زد

«اُنْظُرُوا يَا رُمَلَانِي. اُنْظُرُنْ يَا زَمِيلَاتِي. تَلَكُ سَفِينَةُ حَرَبِيَّةٌ تَقْتَرِبُ مِنَّا.»
 ای همکلاسیهایم نگاه کنید ای همکلاسیهایم نگاه کنید آن کشتی جنگی به ما نزدیک می شود

السَّفِينَةُ الْحَرَبِيَّةُ اقْتَرَبَتْ مِنْهُمْ وَ نَزَلَ مِنْهَا جُنُودٌ. فَرِحَ الطُّلَّابُ وَ سَأَلُوا الْجُنُودَ:
 کشتی جنگی به آنها نزدیک شد و سربازان از آن پیاده شدند دانشجویان خوشحال شدند و از سربازان پرسیدند

«كَيْفَ وَجَدْتُمْ مَكَانَنَا؟»
 چگونه جای ما را پیدا کردید؟

أَجَابَ الْجُنُودُ: «رَأَيْنَا دُخَانًا مِنْ بَعِيدٍ. فَأَتَيْنَا وَ شَاهَدْنَاكُمْ.»
 سربازان جواب دادند: دودی از دور دیدیم و امیدیم شما را دیدیم

با توجه به متن درس گزینه درست و نادرست را معلوم کنید.

درست نادرست

✗	□	۱. ذَهَبَ الطَّلَابُ إِلَى هَذِهِ السَّفَرَةِ لِتَهْيِئَةِ أبحاثٍ عَنِ النَّبَاتِ.
□	✗	۲. ما وَجَدَ الطَّلَابُ إِنساناً غَيْرَهُمْ فِي الجَزِيرَةِ.
✗	□	۳. عَشْرَةُ طُلَّابٍ كانوا فِي السَّفَرَةِ العِلْمِيَّةِ.
□	✗	۴. كانتْ مِياهُ البَحْرِ هادِئَةً فِي البِدَايَةِ.
✗	□	۵. وَقَعَتْ هَذِهِ الحِكايةُ قَبْلَ سَنَتَيْنِ.

جمع مونث

جمع مذکر

فِعْلُ الأَمْرِ (۲) ﴿ يا أولادُ، اِفْعَلُوا ﴾، (يا بناتُ، اِفْعَلْنَ)

دوم شخص جمع

(يا وِلدانُ، اِفْعَلِا)، (يا بِنْتانُ، اِفْعَلِا)

مثنی مونث

مثنی مذکر

در درس سوم با فعل امر دوم شخص مفرد آشنا شدیم

رَجاءً، اِجْلِسْنَ هُنَاكَ.

لطفاً، اینجا بنشینید

رَجاءً، اِنْزِلُوا مِنَ الحافِلَةِ.

لطفاً، از اتوبوس پیاده شوید.

اِبحْثا عَنِ الجَوابِ فِي الكِتابِ.

دنبال جواب در کتاب بگردید

اِبحْثا عَنِ الجَوابِ فِي الكِتابِ.

دنبال جواب در کتاب بگردید

به تغییرات فعل امر در دوم شخص جمع دقت کنید
حرف «ن» از آخر فعل ها حذف می شود به جز جمع مونث که حذف نمی شود و به همین شکل باقی می ماند

توضیح تکمیلی فعل امر
حرف مضارعة از اول فعل مضارع حذف شده و چون ابتدا به ساکن است خوانده نمیشه پس لازم است که همزه به اول فعل بیاوریم و حرکت همزه را از غین الفعل می گیریم یعنی آگه عین الفعل فتحه یا کسره باشه به همزه کسره می دیم ولی آگه ضمه باشه با همزه ضمه میدیم

بدانیم

در این درس با فعل امر آشنا می‌شوید. به فرق میان فعل مضارع و امر توجه کنید و ترجمه آنها را بیاموزید.

به شکل افعال مضارع و امر دقت کنید

شخص	فعل مضارع	فعل امر
	تَفْعَلُونَ	إِفْعَلُوا
	تَفْعَلْنَ	إِفْعَلْنَ
	تَفْعَلَانِ	إِفْعَلَا

فرق «فعل مضارع» و «فعل امر» را بیابید.

فعل مضارع	فعل امر	فعل مضارع	فعل امر
تَرْحَمُونَ: رحم می‌کنید	ارْحَمُوا: رحم کنید	تَضَعْدَنَ: بالا می‌آید	اصْعَدْنَ: بالا بیایید
تَنْزِلَانِ: پایین می‌آید	انْزِلَا: پایین بیایید	تَقْبَلَانِ: می‌پذیرید	اقْبَلَا: بپذیرید
تَشْكُرُونَ: تشکر می‌کنید	اشْكُرُوا: تشکر کنید	تَرْسُمَنَّ: نقاشی می‌کنید	ارْسُمَنَّ: نقاشی کنید

ترجمه کنید.

فعل امر مفرد مذکر اِقْبَلِ الْكَلَامَ الْحَقَّ.	سخن حق را بپذیر.....	فعل امر مفرد مونث ارْسُمِي صَوْرَةَ الشَّهِيدِ.	عکس شهید را نقاشی کن.....
فعل امر مثنی مذکر اغْسِلَا أَيْدِيَكُمْ قَبْلَ الْغَدَاءِ.	قبل از نهار دست‌ها پستان. و آبشویید.....	فعل امر مثنی مونث اسْجُدَا لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ.	برا خدا که پروردگار جهانیان است. سجده کنید.....
فعل امر جمع مذکر هَذَا كُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ	شما باید نعمت خدا را یاد کنید.....	فعل امر جمع مونث اهْرَبْنَ مِنْ جَلِيسَاتِ السَّوْءِ.	از هم‌نشینان بد فرار کنید.....

افعل
افعلوا
افعلان
افعلن

التَّمارين

التَّمْرينُ الأوَّلُ

● توضیحات زیر مربوط به کدام واژه جدید از درس است؟

الصين		چین
الماء		آب
الجامعة		دانشگاه
الشباب		جوانان
الفريق		تیم
١. بلادٌ كَبيرةٌ جَدًّا في شَرْقِ آسِيا.
 کشور □ خیلی بزرگ در شرق آسیا
 ٢. إِدامَةُ العَمَلِ وَ الإِسْتِمْرارُ عَلَیْهِ.
 ادامه کار و استمرار بر آن
 ٣. شَيْءٌ صَرورِيٌّ لِلْحَياةِ، نَشْرَبُهُ وَ لا لَوْنَ لَهُ.
 چیز ضروری □ برا □ زندگی، آن را می نوشیم و برا □ آن هیچ رنگی نیست
 ٤. يُدْرَسُ فِيها الأُسْتادُ وَ يَتَخَرَّجُ مِنْها الطُّلابُ.
 استاد در آن درس می دهد و دانشجویان از آن دانش اموخته می شوند
 ٥. الأذینِ وَ صَلوا إِلى سِنَّ الأَبْلوغِ وَ لیسوا أَطْفالاً.
 کسانی که به سن بلوغ رسیدند و کودک نیستند
 ٦. مَجْموعَةٌ مِنَ الرِّیاضیینِ أَوْ جَماعَةٌ مِنَ الرُّملاءِ فِي العَمَلِ.
 گروهی از ورزشکاران و یا دسته □ از همکلاسی ها در انجام کار

التَّمْرينُ الثاني

● جمله های زیر را با توجه به تصویر ترجمه کنید.

جمع مونث سالم فعل امر
يا صَدِيقاتي، رَجاءً، أُخْرِجَنَّ مِنَ المَكْتَبَةِ.

□ □ دوستانم، لطفاً از کتابخانه خارج شوید

جمع مکرر فعل امر
يا أَصْدِقاِي، رَجاءً، أُخْرِجُوا مِنَ الصَّفِّ.

□ □ دوستانم، لطفاً از کلاس خارج شوید

مثنی مونث فعل امر
یا صَدِیقَتانِ، اُکْتُبَا جَوَابَ السُّؤَالِینِ.

□ دوستان، جواب دو سوال را بنویسید

مثنی مذکر فعل امر
یا صَدِیقانِ، اِحْمِلَا هَذِهِ الْمِنْصَدَةَ.

□ دوستان، این میز را (ببرید) حمل کنید

التَّمْرِینُ الثَّلَاثُ

● آیات شریفه زیر را ترجمه سپس فعل‌های امر را معلوم کنید.

۱. ﴿رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي﴾ القصص ۱۶

پروردگارا همانا من به خودم ظلم کردم پس مرا ببخش

۲. قَالَ اللَّهُ لِمُوسَى وَهَارُونَ ﴿إِذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ﴾ طه ۴۳

خداوند به موسی و هارون فرمود: به سو □ فرعون بروید

۳. ﴿رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ﴾ المؤمنون ۱۱۸

پروردگارا بیامرز و رحم کن و تو بهترین رحم کننده هستی

۴. ﴿... اِعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾ المؤمنون ۵۱

کار نیک انجام دهید همانا من به آنچه که انجام می دهید دانا هستم

۵. ﴿وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ﴾ البقرة ۳۴

و هنگامی که به فرشتگان گفتیم به ادم سجده کنید پس سجده کردند به جز ابلیس

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ

● جمله‌های عربی را به فارسی ترجمه کنید و بنویسید چرا ترجمه فارسی یکی است؟

جمله عربی	ترجمه فارسی	چرا ترجمه یکی است؟
يا طَلَّابُ، اُنظَرُوا إِلَى نُزُولِ الْمَطَرِ. يا طَالِبَاتُ، اُنظُرْنَ إِلَى نُزُولِ الْمَطَرِ.	□ دانش آموزان به بارش باران نگاه کنید □ دانش آموزان به بارش باران نگاه کنید	بخاطر این که در زبان فارسی جمع مذکر و جمع مؤنث نداریم
يا طَالِبَانِ، اِلبَسَا مَلابِسَ مُناسِبَةً. يا طَالِبَتَانِ، اِلبَسَا مَلابِسَ مُناسِبَةً.	□ دو دانش آموز، لباس‌ها □ مناسب بپوشید □ دو دانش آموز، لباس‌ها □ مناسب بپوشید	بخاطر این که در زبان فارسی منفی نداریم

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ

● هر کلمه را به توضیح مناسب آن وصل کنید. «یک کلمه اضافه است.»

۱. قاطِعُ الرَّحِمِ
برنده پیوند خویشاوند □	مَكَانٌ لِلتَّلْعِيمِ الْعَالِي بَعْدَ الْمَدْرَسَةِ.
جایی برای □ یادگیر □ عالی بعد از مدرسه
۲. الْمُواصَلَةُ
ادامه دادن	هُوَ الَّذِي لَا يَذْهَبُ لِزِيَارَةِ أَقْرَبَائِهِ.
او کسی است به دیدار نزدیکانش نمی رود
۳. الْجَامِعَةُ
دانشگاه	الْشَّيْءُ الَّذِي يَصْعَدُ مِنَ النَّارِ.
چیز □ که از آتش بالا می رود
۴. الْحَطَبُ
هیزم	أَخْشَابٌ مُناسِبَةٌ لِلاَحْتِرَاقِ.
چوب‌ها □ مناسب برای □ آتش گرفتن
۵. الدُّخَانُ
دود	حَلُّ الصَّعَابِ وَ الْمَشْكِلاتِ.
حل مشکلات و گرفتار □ ها
۶. الْفَرَجُ
کشایش	

كَنْزُ الْحِكْمَةِ

● بخوانید و ترجمه کنید.

۱. لَا عَمَلَ كَالْتَّحْقِيقِ.

هیچ کار □ مانند تحقیق نیست

۲. الْعِلْمُ أَضْلُ كُلِّ خَيْرٍ وَالْجَهْلُ أَضْلُ كُلِّ شَرٍّ.

دانش ریشه هر خوبی و نادانی ریشه هر بد □ است

۳. أَطْلُبُوا الْعِلْمَ وَلَوْ بِالصَّيْنِ فَإِنَّ طَلَبَ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ.

دانش را بجوئید اگر چه در چین باشد پس همانا خواستن دانش واجب دینی است

۴. خَيْرُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَعَ الْعِلْمِ وَشَرُّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَعَ الْجَهْلِ^۱.

نیکی دنیا و آخرت همراه با دانش و بد □ دنیا و آخرت همراه با نادانی است

۵. لَيْسَ الْعَاقِلُ مَنْ يَعْرِفُ الْخَيْرَ مِنَ الشَّرِّ وَلَكِنَّ الْعَاقِلَ مَنْ يَعْرِفُ خَيْرَ الشَّرِّينِ^۲.

عاقل، آن نیست که خوب را از بد تشخیص دهد. عاقل، کسی است که از میان دو بد، آن را که ضررش کمتر است، بشناسد

دیوار چین
جِدَارُ الصَّيْنِ

۱. الْحَدِيثُ الثَّلَاثُ وَالرَّابِعُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ وَبِاقِي الْأَحَادِيثِ مِنَ الْإِمَامِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

۲. خَيْرُ الشَّرِّينِ : بَهْتَرِينَ مِنْ بَيْنِ دُوَّ شَرِّ

تحقیق

● با استفاده از نرم افزار قرآن یا کتاب «الْمُعْجَمُ الْمُفَهَّرَسُ لِأَلْفَاظِ الْقُرْآنِ» سه آیه را که حروف اصلی فعل‌های آنها «س م ع»، «خ ر ج» و «ذ ه ب» است بیابید.

